

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaque omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Septima. De morte non metuenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

meam: & de manu canis vnicam meam: salua me ex ore leonis. Psalm. 12.

figura.

II. Qualia vero de istis SS. Patres? Dicitis similia omnia. Atqui tum, Thren. 2. non est qui consoletur eam animam ex omnibus charis eius. O defectionem? 1. Ex Isaac de te estima, Quis illi animus Ge. 22. cum in ara lignis impositus supra cerneret gladium, infra ignem, se ligatum, vndique meram solitudinem? Et norat tamen se patri charum, Deoque: & in causa pia se oppetere: diu se iuuenem vivere posse. At in te iam depositus & contraria, & alia omnia: quis igitur animus? O! Vae! Quid, si & Angeli tunc à te recesserint? Nam Psalm. 31. In diluio aquarum multarum ad te non approximabunt.

2. Quis animus Noacho fuisset, cum cœlum vndique & vndique vndas, tempestatesque sonoras cerneret; nisi tam certus fuisset Numinis? Et nos quam salutis incerti? Quantis fluctuabimus vndis? Heu, Psalm. 92. Eleuauerunt flumina fluctus suos, clamabimus taciti. O mala circumfidentia; instantia: vndique effusa omnia! O horam!

At anteuertere. Dic, & fac: Eccl. 7. Convertere anima mea in requiem tuam, quia Dominus benefecit tibi, ut mentem iniceret memorari nouissima; ut sciperes, & intelligeres, & nouissima prouideres: ut intelligeres, quod mors peccatorum pessima sit: Psalm. 33. In quod Bern. ait: Mala quidem in mundi amissione peior in carnis separatione: pessima in vermibus, ignisq; duplici contritione.

CONCIO SEPTIMA.

De morte non metuenda.

Respuer, Daniel. 3. in fornacis chaldaicae flammis hostes, mortemque temnebant: quin creata omnia ad secum Deo concinendas laudes inuitabant. Ita mortem, quam fugias, contemseris ci-

tius. Nam cum malorum sic finis ac portus, portaque vitæ beatioris, ex semetipso non est.

Quam in rem nos pauca.

I. Ignauia mortem metunt.

II. Mors nihil metuenda est.

III. Quod mors in nos benefica sit.

IV. Quod bona sit, & bonum.

V. De morte sibi gratulandum esse.

PARS I.

Ignauia mortem metunt.

I. Agesilaus, Rex Lacedæmonum, percunctatus, unde tantorum initia honorum repetiuisset, ait: Ex contemptu mortis, Neque aliud est facile, quod perinde ad animi valeat constantiam, uti nil ad dedecus pronius metu mortis. Hic degenerem; heroicum ille arguit animum. 2. Ideo eos Græcorum lex iubebat triduo muliebri habitu incedere, qui è prælio se subduxisset. 3. Romani etiam capitis reum peragebant terga vertentem in cōflictu. 4. Iulianus Imperator ait Marcellinus, decem vertentes terga in bello Parthico, plexit capite. Quo turpius, in fatali bello mortis metu contrahi, Psalm. 13. Ibi trepidauerunt timore, ubi non erat timor.

II. Prisci, sola natura magistra mirandi in spernenda morte extiterunt. 1. Licinius Dentatus, teste Plinio, & Val. Max. aduersa vulnera accepit 45. & nec vnum auersum.

2. Iulius Cæsar tantum spreuit mortem, quātam in Præliis constantiam declarauit. In Pharsalica pugna cum aliquando ignotus cymba paruula solus cum nauta mare transmitteret, hicque ob tempestatem iam desperasset: exclamavit: Quid timeas? Cæsarem vehis, & fortunam eius. 3. Interrogatus quidam, Cræsus: an Socrates esse malitiaiebat: In vita Cræsus, in morte Socrates. Ille Opulētia, hic sapientia pollebat mortisque contemptu.

XXXXX

III. Stoi-

Tu pe-
tere mor-
tem.

Ethnici
remtores
moris.

Mors in lu-
cro est &
beneficio.

III. Stoicorum hæc Maxima erat. 1. Es-
se sapientem conuenit vmbonis instar, i-
ctus excipientis quoscunque etiam mor-
tis impavidum. 2. Præsertim cum fors æ-
qua sit omnibus: quam vel infantes exci-
piant. 3. Stultum quoque est metuere,
quod caueri nequit. 4. Qui militiæ me-
tuit exitum pacem non amat. 5. Qui se
vellet stadium currere, & nunquam de-
currere? Is quietem odisset. 6. Data est
mutuo hæc vita; debiti soluenda est apo-
cha. Gratias age: quod sine versura li-
ceat soluere quod ex peregrinationis exi-
lio in patriam redire sit fas. 7. Qui diu vi-
uere; diu esse miser velit. 8. Mordet fate-
or, mors: at vt phlebotomus venam: bre-
uis dolor absoluit à longo: ab incerta ad
certam vitam transfert, adque beatam. 9.
Oprandus portus, ac meta magis quam
metuenda. At prius sæpe memorare nouis-
sima. Eccl. 7.

PARS II.

Quod mors nihil metuenda sit.

1. Quia est 1. Sanctus Ambrosius, l. 5. in Lucam.
coramunis Mors non est metuenda fortibus: est deside-
sua natura. randa sapientibus, & miseris expetenda. 1. Hoc
fecit Socratem hilari fronte sententiam
excipere mortis: ac dicere: Si Athen. me ad-
iudicarunt morti, sciant quod natura ipsos ad-
dixit diu. 2. Theramenes ab 30. tyrannis
damnatus, venenum vt sitiens bibit; re-
liquum effudit vt resonaret, dicens: Cri-
ta propino.

Est debita.

3. Lacon læta fronte audiens damna-
tionem, quærenti: Leges ne temnis? Ego
vero, ait, gratiam habeo Ephoris, quod
ea me morte mulctarint, quam sine ver-
sura dissoluere possum. Ista Cicer. in Tusc.

Exempla
Christia-
na.

Apud Christianos maiora se offerunt.
1. Marulus l. 5. refert de S. Hilarione, in la-
trones lapso, districtasque inter fidas hi-
lari, & adictus immoto, cum interroga-
retur, num mortem timeret, ait: Mori non

timet, qui semper mori paratus est. 2. S. Ma-
rius, teste Rufino, oppressus nocte ex iti-
nere diuertit in sepulcrum: continuo cir-
cum fremere dæmones: at ipsi, quia nec
mori plus, quam viuere timuit nec som-
nus fuit abruptus. 3. Philoromus Sacer-
dos, ait, Palladius, contemtor mortis an-
nos 6. in bustuariis habitauit.

II. Horum nos plerique dissimiles; 1. Qui Morti
Similesque Sauli alias audaci; at vmbra timetis
mortui semel visa, exanimato; ita nos 1. Vmbra.
ad omnia impauidi, præterquam ad
mortem.

2. Pueri larua terrentur: larua posita 2. Laruam.
rident: Ita nos ad vocem Mortis, fronte
prima horrescimus; at cognito, quid sit
mors, tempimus. 3. Sicut nauigantes A- 3. Phantaf.
postoli, Mar. 6. viso Domino in ambulare ma.
mari, timuerunt omnes, & putabant se phan-
tasma videre: excacatum enim erat cor eorum.
Ita nos in hoc mari appropinquantem
nobis mortem, quæ adiuuet nos, arbi-
tramur quid inimicum esse; cum vero
ad litus appulimus; tum agnoscimus id
quod vt mortem metuebamus, vitam
fuisse.

4. Quid, ait Menander Comicus, time- 4. Quin-
tis mortem, quietis genitricem? Cicero Tusc. parentum.
1. Mors est portus malorum, perfugium arum-
nosa vita, effugium miseriarum.

PARS III.

Quod Mors sit in nos benefica.

1. Augustinus ait; Mors est relictio corpo- 1. Pacifica-
ris, depositio sarcinae grauis. 1. Mors est trix est.
sequester digladiantium inter se corpo- 2. Libera-
ris ac animæ, carnis ac Spiritus. 2. Est in trix à de-
nos mors perquam benefica: Nā debita bitis.
sunt nostra, corpus terræ, Deo animam
debemus. Ex his debemus & vsuram
pendendam: ex corpore famem, sitim,
morbos, &c. ex anima curas, &c. Mors
nos & debitis, & scenore exoluit, vt mu-
nificus Rex.

3. Qui

Repara-
tur nostri.

3. Qui domum suam, elocata alijs, minari cerneret ruinam; euocaretque inquilinos, ne opprimantur: demoliretur autem domum, ac nouam splendidiorem eis construeret; præclare is de incolis mereretur. Ita mors senio morbisque corpus vitiosum delicit, ut surgat melius, &c. Phil. 3. Qui reformabit corpus humilitatis nostræ, &c. 1. Cor. 15. Seminatur in corruptione, surget autem in incorruptione; seminatur in ignobilitate, surget autem in gloria.

4. Bene Gorgias Leontinus Orator sciscitanti, sat in æquo ferret animo, si hinc euocaretur? ait: Exputri & defluente domuncula non inuitus discedo. Itaque mors est relictio corporis.

Euocatur
me est no-
strum
A corpo-
re
A labore

II. Est etiam depositio sarcinæ. 1. Quid enim corpus est, nisi sacculus miseris factus; & is onus nostrum aggrauans animam. Accedunt & imperfectiones: quæ sicut onus graue grauata super me. Ps. 37. Nos miserrata mors exonerat sarcina. 2. In tremitu hac mundi religati sumus, cuius mors archithalassus est. Optime vult illi; quem cito exoluit vinculis, datque immunitatem ab remigatione. Psal. 115. Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudem: canebat lætus Dauid: at mœstus Paulus: Phil. 1. gemit: cupi dissolui, & esse cum Christo. 3. Mors Phylacista est & carcerarius, gratiam præstat, quem citius liberat. Hinc orabat Ps. 141. Educ de custodia animam meam.

A cata-
sta

Quid vita?
I. Iob.

III. Et quid est, quod mors adimit? Vita? At ea quid miserius? fugacius? minus? Pene nihil est. 1. Psal. 102. Homo sicut fœnum dies eius; tanquam flos agri, sic efflorescit. Itaque in plateis clamare iubet Dominus, cap. 40. Omnis caro fœnum, & omnis gloria eius quasi flos agri. 2. Imo Iac. 4. Quæ est vita nostra? Vapor est ad modicum parens. 3. Fumus est. Ps. 101. Defecerunt sicut fumus dies mei, & ossa mea sicut cinis eruerunt.

Vapor.
Fumus.

Vmbra.

4. Vmbra est. Iob. 8. Hesterni quippe sumus. Ignoramus quoniam sicut vmbra dies no-

stri super terram. Ps. 101. Dies mei sicut vmbra declinauerunt; & ego sicut fœnum arui. Iob.

14. Homo natus de muliere, breui viuens tempore, multis repletur miseriis. Qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut vmbra, & nunquam in eodem statu permanet.

5. O fugitiuam vmbra! Ideo istud Psal. 55. Deus vitam meam annunciaui tibi, LXX. vertunt, fugam meam. Climacus. Quid aliud vita nostra, quam fuga? Seneca ad Lucilium: Quicquid vides, fugit cum tempore, &c. Exclamat iure Aug. O vita; quæ dum fugis, nihil es, dum exultas, fumus es. 6. Verbo, Iob. 7. Nihil sunt dies mei. Ergo mors Nihil eripit. Quid querimus? Nihil adimit; sed non nihil confert.

5. Fuga.

6. Nihil est.

PARS IV.

Quod mors bona sit, & bonum.

I. Boetius, scribit Plutarchus Delphico sciscitantibus: quid in vita homini felicissimum contingere posset: id respondit, Mors: Idemque facto ante declararat. Nam cum Agamedes & Triphonius architecti pro constructo Apollini fano mercedem ab eo postulassent, quam haberet optimam: respondit, post octiduum voti compotes eritis. Die septimo moriuntur ambo, qualiâ Deo nec peti, nec dari queat melius morte.

Mors est
beneficiū.

Recte? Quos Deus habet dilectissimos, hos euocat hinc citius. 1. Ideo iustum Abel occidi permittit. Gen. 4. parente in miseriis relicto. 2. Iosias Rex idola, lucosque destruxit. 4. Reg. 22. Idcirco colligam te ad patres tuos, & colligeris ad sepulcrum tuum in pace; ut non videant oculi tui omnia mala, quæ introducturus sum. 3. Ionas præfagiens clades Niniuitarum, mori maluit; quam eas intueri, cap. 4. Tolle Domine animam meam. Melior est mihi mors, quam vita.

Est merces
iustorum.

4. Etiam per desertam lezabelem fugitatem pertædu tui. 3. Regum 9. Sufficit mihi Domine, clamat, tolle animam meam,

XXXXX 2 neque

PARS V.

De morte sibi gratulandum esse.

I. Repident improbi ad mortem, at iusti exultant. 1. Apoc. 4. Beati mortui, qui in Domino moriuntur. Nam Proverb. 31. Non extinguetur in nocte lucerna iusti. constantia non percellitur morte. 2. Quin cum Dauide canet Psalm. 54. Vespere, mane, & meridie narrabo opera Domini, id est, in omni ætate, etiam vespere senij. Hic enim finis est iusti. Nam Psalm. 126. Cum dederit dilectis suis somnum, ecce hereditas Domini.

Sicut Exod. 30. iussu Dei summus Sacerdos in dies bis inibat templum: mane ad succedendas lâpades: vespere ad thymiamata sempiternum accedendum. Succensio lampadum, diem viuens vnum, est vita nostra: thymiamata mors, quam vita præstantior.

II. Duo idem per mare vela faciunt: alter ad portum fertur patriæ; ad solum incognitum alter: Ita moriens portum subit; viuens diutius ad insulam, aut in syrtibus adhærescit. Istius similes, Ps. 38. inebriabuntur ab vbertate domus tuæ, torrente voluptatis tuæ potabis eos. Huic similes, Psal. 58. famē patietur vt canes: & mors depascet eos.

Sint duo in carcere: vnus ob leue delictum, non nexus; sed inambulans: alter ob capitale nexus ferro, & catasta. Quoties panditur carcer, prior spes gestit animo, se educendum fore: alteri horror subit; fore iam ad supplicium extrahendum. Ita iustis mors in voto, Psal. 141. Educ de custodia animam meam: improbis in supplicio est: quia Psalm. 118. Funes peccatorum circumplexi sunt me.

Tradunt olorem sub mortem canere; Syrenem plorare: cum hæc tamen vita tota canat; ille nunquam. Aristoteles in problematis causam refert ad sanguinem in cygno puriorem, ad cor tunc con-

neque enim melior sum quam patres mei. Denique, Da, vt moriar. Da, vt celeri præuertam tristia letho. 5. Tobias vitæ satur meliora sic orabat cap. 4. Et nunc Domine secundum voluntatem tuam fac mecum. & præcipe in pace recipi spiritum meum. Expedit enim mihi mori, magis, quam viuere.

Est, quam
vita felici-
or.

II. Ergone, quam vita, felicior mors est? Ita quidem Eccl. c. 4. Laudauit magis mortuos, quam viuentes. 2. Ita cum Gad prophetae Dauid trium daret optionem, famis, gladij, aut pestis: is mortem elegit, minus malum. 3. Hinc Thraces, etsi barbari; natos lamentabantur; mortuis gratulabantur læti, ac epulabantur: quod mortem vita ducerent potiore.

Mortes li-
berorum
hilariter
accepta.

Eorum similes, qui charissimorum pignorum mortes animo tulerunt æquiore. 1. Claxomenio in scholis philosophanti mors filij repentina nūciatur: qui imperturbatus ad discipulos ait. Sciebam me mortalem genuisse. Plut. l. de Consolat. 2. Pericles Athen. Orator quadriduo duobus filiis orbatu nec vultum cōtraxisset, suæque indies orationes ad populum dicere pergit etiam coronatus. 3. Xenophonti ad aram affertur in prælio cecidisse filium; cætera immotus solum coronam ponit, quærit, quomodo oppetisset: vt audiit, pugnans fortiter; coronam capiti reposit. 4. Dion Syracusanus tyrannus dū perorat, audito fragore, quid esset quærit, dicitur, filius tuus collapsus expirauit, pergit orare, vt si nō audisset quicquam. Quia mortem in bonis ponebat.

Lugeri ve-
titia.

Pudeat Christianos natorum lamentatores. 1. Lyciorum legislator voientes plangere liberos extinctos non prohibebat: at stolam muliebrem induere eos lege iubebat. Muliebre est, conqueri de morte. 2. Immo & Dominus viduæ dicit, Lucæ 7. Noli flere, quasi dicat. Ploras in sapienter, iniuste, turpiter. Accusas Deum, naturam, rationem.

confugientem : impuriorem in Syrenibus. Quicquid id est, olorum iusti, improbi Syrenum sunt similes in extremis. Diserimen hoc conscientia affert purior, aut taminator. Mors peccatorum pestima. Ergo memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis.

Hebdomada secunda aduentus.

DE IVDICIO

Altero Nouissimorum.

CONCIO PRIMA.

De memoria iudicij extremi.

Memorare nouissima tua, & in aeternum non peccabis. Eccl. 7.

Vnum hoc Concionum est omnium
THEMA.

Daturus legem Deus, Exod. 19. populi Ducem Moysen voluit ascendere montem : reliquos infra circumfistere, nec ipsum tangere quidem. Hic continuo coire coelum, nubibusque atrescere, micare fulgura, tonitrua boare, clangere tubas, inhorrescere omnia : Nimirum quia gens contumax erat, ideo lex eum poena proponebatur. Quanto igitur terribiliora edentur tum, cum legis Vindex apparebit ad iudicium?

Super hoc nos

- I. Quod memoria iudicij semper fuerit inculcata.
- II. Quod sit perquam necessaria.
- III. Quod mundus isti obstreperet memoriae.
- IV. Memorare iudicium est perutile.

PARS I.

Quod memoria iudicij semper fuerit inculcata.

I. Visus est, Apocal. 14. Angelus volare qui Euangelium nunciaret, & cla-

mare: Timete Dominum, & date illi honorem, quia venit hora iudicij. 2. Idem Psalm. 2. Et nunc Reges intelligite, erudimini qui iudicatis terram. Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via. Clamor is monet, quod Ecclesiast 7. Memorare nouissima, & c. 3. Hinc S. Vincentius, Ordinis Praedicatorum Zelosissimus, suas praedicationes de iudicio plerasque instituit. Ita Sanct. Gregorius hom. 11. in Euang. Ille in S. Ecclesia doctus Praedicator existit; qui & noua scit proferre de suauitate regni; & vetusta, de terrore supplicij: vt vel poena terreant, quos praemia non inuitant.

II. Interrogatus Anachoreta quidam, cuius potissimum lectione libri teneretur, ait nullius, nisi trifoliaris: cuius folio nigro moneretur mortis; candido; beatitudinis; rubro, iudicij. 2. Sanct. Hieronymus, (qui Sanct. Gregor. Nazianz. in Capadocia S. Epiphanium in Cypro, Didymum in Aegypto, totaque Asia & Europa magistros quaesivit, & audiuit:) istud in primis didicit: Siue dormiam, siue comedam, siue quiduis aliud agam; semper auribus meis vox illa videtur intonare: Surgite mortui, venite ad iudicium.

III. S. Augustinus ad vsque nauseam suis idem inculcabat, sumto themate vno semper: Cum venerit filius hominis. Mat. 25. Interrogatus quid toties vnum ingerminaret: ait sermon. 67. de Tempore: Dico vobis, quod ipsemet Christus: summus hominum Magister, suis discipulis hoc per diuersas parabolas praedicauit. 2. Isaías, (annis 84. moderator Synagogae, & qualis Amos, Osee, Michae, Iona:) suae missionis causam edidit hanc: cap. 61. Ad annuntiandum mansuetis misit me, vt predicarem annum placabilem Domino, & diem Vltionis Deo nostro.

3. Sic & Petrus: Act. 10. Pracepit nobis predicare populo, & testificari, quia ipse est, qui constitutus est iudex viuorum & mortuorum.

Xxxxx 3 Adeo-

1. Angeli.
2. Propheta.

3. Sanct.

Eam recolunt Sancti.

Praedicant Doctores.

Propheta.

Apostoli.

Iudicij memoriam inculcant.